Στην υπόθεση 171/82,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Tribunal de grande instance της Λυών προς το Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, και με την οποία το εν λόγω δικαστήριο ζητεί, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν του μεταξύ

Biagio Valentini

και

ASSEDIC, Association pour l'emploi dans l'industrie et le commerce, Λυων,

την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 46 του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73), και ως προς την ερμηνεία του άρθρου 51 της συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο, P. Pescatore, A. O'Keeffe και U. Everling, προέδρους τμήματος, Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, K. Bahlmann, Y. Galmot και K. Κακούρη, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. F. Mancini
γραμματέας: P. Heim

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, η διαδικασία και οι γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν δυνάμει του άρθρου 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων συνοψίζονται ως εξής:

I — Περιστατικά και διαδικασία

1. Ο Biagio Valentini, που γεννήθηκε στις 25 Μαρτίου 1914, ιταλός υπήκοος και κάτοικος Γαλλίας, εργάστηκε διαδοχικά στην ιταλία και στη Γαλλία. Μέχρι το 1957 εργάστηκε στην ιταλία και βάσει αυτού απολαύει, από ηλικίας 60 ετών, συντάξεως γήρατος ποσού ισοδύναμου προς 15 γαλλικά φράγκα (FF) ημερησίως. Η σύνταξη αυτή, που αποκτήθηκε κατόπιν εισφοράς, χορηγείται από το Istituto nazionale per la previdenza sociale (INPS) (Εθνικό Ίδρυμα Κοινωνικής Πρόνοιας). Εν συνεχεία από την 1η Απριλίου 1963 μέχρι τις 23 Σεπτεμβρίου 1977, εργάστηκε στη Γαλλία, στη Villeurbanne (Rhône) ως ξυλουργός. Το 1977, σε ηλικία 63 ετών, έπαυσε να εργάζεται ως μισθωτός και ζήτησε από την Association pour l'emploi dans l'industrie et le commerce της περιοχής της Λυών ASSEDIC να υπαχθεί στο σύστημα της «εξασφαλίσεως πόρων», το οποίο θεσπίστηκε με το πρόσθεμα της 13ης Ιουνίου 1977 στο παράρτημα του κανονισμού περί του συστήματος ειδικών επιδομάτων, και που αφορά την κατάσταση των άνεργων μισθωτών άνω των 60 ετών. Το σύστημα αυτό προβλέπει ότι ο μισθωτός που αποχωρεί μπορεί να διεκδικήσει επιδόματα ίσα προς το 70 % του μέσου ημερομισθίου του, που υπολογίζεται κατά τον ίδιο τρόπο με το ειδικό επίδομα ανεργίας, δηλαδή γενικά σε συνάρτηση με το μέσο μισθό των τριών τελευταίων μηνών.

Από τα έγγραφα και στοιχεία που έχουν προσκομίσει οι διάδικοι προκύπτει ότι το «σύστημα εξασφαλίσεως πόρων» είναι αποτέλεσμα ενός ισομερούς συστήματος που θεσπίστηκε με συμφωνίες μεταξύ των κοινωνικών εταίρων στη Γαλλία.

Το πρόσθεμα της 13ης Ιουλίου 1977 είχε συναφθεί μεταξύ της Union nationale interprofessionnelle pour l'emploi dans l'industrie et le commerce (UNEDIC) και του κράτους, δυνάμει του άρθρου L 351-8 του Εργατικού Κώδικα, και στο πλαίσιο της εθνικής διεπαγγελματικής συμφωνίας της 13ης Ιουνίου 1977, η οποία συμπλήρωσε και τροποποίησε την εθνική διεπαγγελματική συμφωνία της 27ης Μαρτίου 1972. Οι δύο αυτές συμφωνίες αποτελούν παραρτήματα της συμβάσεως της 31ης Δεκεμβρίου 1958, η οποία θέσπισε το σύστημα ασφαλίσεως έναντι ανεργίας με τη δημιουργία ενός εθνικού διεπαγγελματικού συστήματος ειδικών επιδομάτων στους χωρίς απασχόληση εργαζομένους στη βιομηχανία και το εμπόριο, σύστημα διαχειριζόμενο από την UNEDIC και την ASSEDIC (Ένωση για την απασχόλιση στη βιομηχανία και το εμπόριο), δηλαδή όχι από οργανισμό που έχει δημιουργηθεί από το κράτος, αλλά από αυτόνομους οργανισμούς. Ενώ η συμφωνία της 27ης Μαρτίου 1972 προ-

έθλεπε μια συμπληρωματική παροχή που αντιπροσώπευε 70 % του προηγούμενου μισθού προς όφελος των δικαιούχων του συστήματος ασφαλίσεως ανεργίας, όταν αυτοί είχαν απολυθεί μετά την ηλικία των 60 ετών και συγκέντρωναν, επιπλέον, ορισμένες ιδιαίτερες προϋποθέσεις, η συμφωνία της 13ης Ιουνίου 1977 επεκτείνει το σύστημα αυτό, κατά τη διάρκεια μιας προσωρινής περιόδου, στους ηλικίας άνω των 60 ετών εργαζομένους που παραιτούνται και τροποποιεί προσωρινά ορισμένες διατάξεις της προηγούμενης συμφωνίας και του επισυναπτόμενου κανονισμού.

Η συμφωνία της 13ης Ιουνίου 1977 τέθηκε σε ισχύ στις 11 Ιουλίου 1977· η διαρκειά της περιοριζόνταν αρχικά μέχρι τις 31 Μαρτίου 1979, εν συνεχεία δε παρατάθηκε.

Για να απολαύει του συστήματος εξασφαλίσεως πόρων, ο μισθωτός οφείλει, κατά τη συμφωνία αυτή, να συγκεντρώνει πέντε προϋποθέσεις:

— πρώτον, η σύμβαση εργασίας πρέπει να έχει διακοπεί είτε κατόπιν απολύσεως είτε κατόπιν παραιτήσεως·

— δεύτερον, πρέπει να είναι τουλάχιστον ηλικίας 60 ετών·

— τρίτον, πρέπει να υπαγόνταν επί 10 έτη σε σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως μισθωτών λόγω δραστηριότητας που ασκούσε στο πεδίο εφαρμογής του συστήματος ασφαλίσεως ανεργίας και να δικαιολογεί τη συνεχή απασχόλησή του επί ένα έτος σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις κατά τα πέντε έτη που προηγούνται της απολύσεως ή της παραιτήσεως·

— τέταρτον, δεν πρέπει να συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις, κατά το χρόνο υποβολής της αιτήσεως, για να απολαύει της συντάξεως γήρατος των κοινωνικών ασφαλίσεων με συντελεστή που εφαρμόζεται για την ηλικία των 65 ετών, ούτε της εκκαθαρισμένης συμπληρωματικής συντάξεως χωρίς την εφαρμογή συντελεστή πρόωρης συνταξιοδοτήσεως·

— πέμπτον, δεν πρέπει να έχει εκκαθαρίσει τη σύνταξή του των κοινωνικών ασφαλίσεων.

Το άρθρο 2, παράγραφος 2, της συμφωνίας ορίζει ότι οι μισθωτοί που έχουν εκκαθαρίσει τη σύνταξη γήρατος προ της διακοπής της συμβάσεως εργασίας δικαιούνται παροχών, αλλά το ύψος των παροχών αυτών μειώνεται κατά το ποσό της συντάξεως γήρατος ώστε να μην υπερβαίνει το όριο του 70 % του προηγούμενου μισθού. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, το άρθρο 38 του προσθέματος που αναφέρεται παραπάνω, όπως αυτό διαμορφώθηκε στις 21 Σεπτεμβρίου 1979, ορίζει ότι οι μισθωτοί, που έχουν εκκαθαρίσει μια πρόσοδο γήρατος ισόβιου χαρακτήρα προ της διακοπής της συμβάσεώς τους εργασίας, απολαύουν ημερήσιου επιδόματος εξασφαλίσεως πόρων, το οποίο μειώνεται κατά τρόπο ώστε, προστιθέμενο στην πρόσοδο γήρατος που αντιστοιχεί σε μία ημέρα, το σύνολο των δύο παροχών να αντιπροσωπεύει κατ' ανώτατο όριο 70 % του ημερομισθίου αναφοράς.

Για τη χορήγηση και τον υπολογισμό της εξασφαλίσεως των πόρων, λαμβάνονται, επομένως, υπόψη όλες οι παροχές λόγω γήρατος, δηλαδή οποιαδήποτε σύνταξη πρόσοδος ή εκκαθαρισμένη περιοδική παροχή κατ' εφαρμογή ενός γενικού, ειδικού ή κλαδικού συστήματος, είτε η περιοδική παροχή, πρόσοδος ή σύνταξη είναι πλήρης ή αναλογική.

Η ASSEDIC της Λυών χορήγησε στον Valentini το επίδομα «εξασφαλίσεως πόρων» παρέχοντας σ' αυτόν εισόδημα που αντιπροσώπευε 70 % του προηγούμενου μισθού του. Εντούτοις, η ASSEDIC, αναφερόμενη στο άρθρο 2, παράγραφος 2, της διεπαγγελματικής συμφωνίας της 13ης Ιουνίου 1977 που αναφέρθηκε παραπάνω, αφαίρεσε από το ποσό αυτό το ποσό της ιταλικής συντάξεως γήρατος που ο *Valentini* είχε αποκτήσει στην Ιταλία. Δεδομένου ότι

η ιταλική σύνταξη γήρατος του Valentini ανερχόνταν σε 15 FF ημερησίως και το ημερομίσθιό του σε 84,90 FF, η ASSEDIC της Λυών υπολόγισε το ημερήσιο επίδομά του, λαμβάνοντας υπόψη τις αυξήσεις που χορηγήθηκαν αργότερα σύμφωνα με τον κανονισμό, και κατέβαλε στον Valentini, κατά το χρονικό διάστημα κατά το οποίο είχε δικαίωμα, ημερήσια επιδόματα ύψους 47,05 FF αρχικά (απο τις 23 Σεπτεμβρίου 1977), αυξανόμενα σε 57,60 FF (από την 1η Απριλίου 1977).

Στις 14 Μαΐου 1980, ο Valentini άσκησε αγωγή κατά της ASSEDIC της Λυών ενώπιον του Tribunal de grande instance της Λυών, ζητώντας από το εν λόγω δικαστήριο να αναγνωρίσει «ότι η μείωση του επιδόματος εξασφαλίσεως πόρων ήταν αδικαιολόγητη» και «να καταδικάσει την ASSEDIC να του καταβάλει τα ποσά που παρακρατήθηκαν αδικαιολόγητα από τις 23 Σεπτεμβρίου 1977». Υποστήριξε ότι, κατά παράβαση των άρθρων 7, 48 και 51 της συνθήκης ΕΟΚ, ελήφθη υπόψη η ιταλική του σύνταξη για τον υπολογισμό του επιδόματός του.

Αντίθετα, η ASSEDIC της Λυών ζήτησε από το Tribunal de grande instance να απορρίψει την αγωγή του Valentini, στηριζόμενη στο άρθρο 51 της συνθήκης ΕΟΚ και στο άρθρο 67 του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου, σύμφωνα με τα οποία, κατά την άποψή της, ο εργαζόμενος που τίθεται στη διάθεση των υπηρεσιών απασχολήσεως του κράτους μέλους στο οποίο έχει την κατοικία του, απολαύει παροχών κατά τη νομοθεσία του κράτους μέλους όπου εγγράφεται ως αιτών εργασία. Προέβαλε ότι η μη εφαρμογή της διατάξεως περί μη σωρεύσεως θα δημιουργούσε για τον ενάγοντα στην κύρια δίκη κατάσταση περισσότερο ευνοϊκή από εκείνη του εργαζόμενου γαλλικής ιθαγένειας.

Δεδομένου ότι ο ενάγων στην κύρια δίκη επικαλέστηκε τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, το Tribunal de grande instance της Λυών ανέβαλε, στις 2 Ιουνίου 1982, την έκδοση της οριστικής του αποφάσεως:

«μέχρις ότου το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ερμηνεύοντας το άρθρο 36 του κανονισμού αριθ. 1408/71, της 14ης Ιουνίου 1971, και το άρθρο 51 της συνθήκης της Ρώμης, κρίνει αν, κατ' εφαρμογή των κειμένων αυτών, ένας εργαζόμενος, ιταλός υπήκοος, κάτοικος Γαλλίας, δικαιούχος συντάξεως γήρατος παρεχόμενης από την Ιταλία από της συμπληρώσεως του 60ού έτους της ηλικίας του και ο οποίος απολαύει στη Γαλλία της εξασφαλίσεως πόρων κατά 70 % του ημερομισθίου του, όπως αυτό προβλέπεται στο πρόσθεμα της 13ης Ιουνίου 1977 του παραρτήματος του κανονισμού περί του συστήματος χορηγήσεως επιδομάτων στους ανέργους μισθωτούς, μπορεί να διεκδικήσει τη σώρευση της ιταλικής συντάξεως με το γαλλικό επίδομα 70 % του ημερομισθίου του, ή αν, αντιθέτως, ο γαλλικός οργανισμός ASSEDIC, που του χορηγεί το επίδομα αυτό, δικαιούται να αφαιρέσει από το ποσό του εν λόγω επιδόματος τα καταβαλλόμενα από τον ιταλικό οργανισμό ποσά».

2. Η διάταξη περί παραπομπής πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 24 Ιουνίου 1982.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η ASSEDIC της Λυών, εκπροσωπούμενη από τον Philippe Lafarge, δικηγόρο Παρισιού, καθώς και η γαλλική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Jean-Paul Costes, γενικό γραμματέα της Γενικής Γραμματείας διυπουργικής επιτροπής για τα προβλήματα ευρωπαϊκής οικονομικής συνεργασίας (SGCI), η ιταλική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Pier Giorgio Ferri, avvocato dello Stato, και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσω-

πούμενη από τον Jean Amphoux, νομικό σύμβουλο στη νομική υπηρεσία της Επιτροπής.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Πάντως, ζήτησε από τη γαλλική κυβέρνηση να θέσει στη διάθεση του Δικαστηρίου, πριν από την 1η Μαρτίου 1983, συμπληρωματικές πληροφορίες που αφορούν το γαλλικό σύστημα πρόωρης συνταξιοδοτήσεως που εφαρμόζεται εν προκειμένω, ιδίως δε το κείμενο της συμβάσεως της 31ης Δεκεμβρίου 1958, καθώς και το κείμενο των διεπαγγελματικών συμφωνιών περί της «εξασφαλίσεως πόρων», δηλαδή την εθνική διεπαγγελματική συμφωνία της 27ης Μαρτίου 1972 και το πρόσθεμα της 13ης Ιουνίου 1977 στο παράρτημα του κανονισμού περί του συστήματος ειδικών επιδομάτων ανεργίας, το οποίο αναφέρεται στην κατάσταση των άνεργων μισθωτών ηλικίας άνω των 60 ετών, συμπεριλαμβανομένων και των τροποποιήσεών τους. Επιπλέον, ζήτησε από την Επιτροπή να καταθέσει, πριν από την 1η Μαρτίου 1983, ένα συστηματικό πίνακα των συστημάτων πρόωρης συνταξιοδοτήσεως που ισχύουν στα κράτη μέλη και να συγκρίνει τα συστήματα αυτά προς τις αρχές της ασφαλίσεως γήρατος. Η Επιτροπή και η γαλλική κυβέρνηση κατέθεσαν τις απαντήσεις τους στις 24 Φεβρουαρίου και 2 Μαρτίου 1983 αντιστοίχως.

II — Παρατηρήσεις των διαδίκων

1. Παρατηρήσεις της εναγομένης στην κύρια δίκη

Η *εναγόμενη* στην κύρια δίκη έχει τη γνώμη ότι το άρθρο 46 του κανονισμού 1408/71, το οποίο αναφέρεται στις συντάξεις γήρατος και επιζώντων, δεν μπορεί να έχει εφαρμογή σε παροχές όπως εκείνες που προβλέπονται με την εθνική διαπαγγελματική συμφωνία της 13ης Ιουνίου 1977 και το πρόσθεμα της ίδιας ημερομηνίας. Παρατηρεί ότι δεν κατέβαλλε στον Valentini παροχή γήρατος, αλλά επίδομα ανεργίας που χορηγείται στους άνεργους μισθωτούς άνω των 60 ετών. Όσον αφορά τη νομική φύση των εν λόγω παροχών, παρατηρεί ότι τα επιδόματα αυτά χρηματοδοτούνται και καταβάλλονται από τις υπηρεσίες του συστήματος ασφαλίσεως ανεργίας, που είναι οργανισμοί εντελώς χωριστοί από τους οργανισμούς συνταξιοδοτήσεως. Εξάλλου, η γένεση των δικαιωμάτων εξαρτάται από την εγγραφή του δικαιούχου στις υπηρεσίες του Agence nationale pour l'emploi (Εθνικός Οργανισμός αποσχολήσεως)· το δικαίωμα και ο υπολογισμός της παροχής δεν καθορίζονται βάσει των συντάξιμων ετών όπως στον τομέα των συντάξεων· επιπλέον, οι παροχές υπολογίζονται κατά τον ίδιο τρόπο και υπό τις ίδιες προϋποθέσεις όπως και τα άλλα επιδόματα ανεργίας. Επιπροσθέτως, η χρονική διάρκεια των τελευταίων αυτών επιδομάτων είναι περιορισμένη και δεν καταβάλλονται πλέον από τη στιγμή που ο δικαιούχος συμπληρώνει την κανονική ηλικία συνταξιοδοτήσεως. Διαπιστώνει ότι το επίδομα εξασφαλίσεως πόρων είναι «επίδομα ανεργίας εντελώς διαφορετικής φύσεως από τη σύνταξη γήρατος», ώστε οι κανόνες οι οποίοι, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, επιτρέπουν τη σώρευση των συντάξεων γήρατος, αναπηρίας ή επιζώντων και που περιλαμβάνονται στο άρθρο 46 δεν έχουν εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση.

Το ίδιο ισχύει και για τις διατάξεις του άρθρου 51 της συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο θεσπίζει την αρχή του συνυπολογισμού των περιόδων ασφαλίσεως για τη γένεση των δικαιωμάτων επί κοινωνικών παροχών των διακινούμενων εργαζομένων, καθώς και για τον υπολογισμό των παροχών αυτών. Πάντως, για τη γένεση του δικαιώματος και τον υπολογισμό των επιδομάτων ανεργίας του Valentini, δεν ήταν αναγκαίο να ληφθούν υπόψη οι δραστηριότητες που είχε ασκήσει σε άλλα κράτη μέλη εκτός της Γαλλίας, ώστε οι κανόνες συνυπολογισμού να μην έχουν ληφθεί υπόψη.

2. Παρατηρήσεις της γαλλικής κυβερνήσεως

Η *γαλλική κυβέρνηση* δεν αμφισβητεί ότι το συμβατικό σύστημα ασφαλίσεως ανεργίας εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου, λόγω του ότι η σύμβαση της 31ης Δεκεμβρίου 1958 έχει κοινοποιηθεί στον πρόεδρο του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και δημοσιευτεί στις 6 Απριλίου 1973, σύμφωνα με τα άρθρα 1, περίπτωση ι), και 96 του κανονισμού 1408/71. Πάντως, έχει τη γνώμη ότι το άρθρο 46 του κανονισμού αυτού δεν μπορεί να έχει εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση εφόσον δεν πρόκειται για σύνταξη γήρατος αλλά για επίδομα ανεργίας που διέπεται από το κεφάλαιο 6 του κανονισμού. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι η επίδικη παροχή χορηγείται και χρηματοδοτείται από τις υπηρεσίες του συστήματος ασφαλίσεως ανεργίας που, στη Γαλλία, είναι χωριστές από τις υπηρεσίες κοινωνικής ασφαλίσεως, οι οποίες είναι επιφορτισμένες με τις συντάξεις γήρατος.

Εξάλλου, οι κανόνες χορηγήσεως της παροχής είναι πανομοιότυπες με τους κανόνες που εφαρμόζονται για τα επιδόματα ανεργίας και οι δικαιούχοι της εν λόγω παροχής οφείλουν να εγγραφούν στο Agence nationale pour l'emploi (Εθνικός οργανισμός απασχολήσεως). Σχετικώς, το Δικαστήριο διευκρίνισε την ανάγκη της εγγραφής αυτής στον τομέα της ανεργίας, κυρίως με τις αποφάσεις του της 9ης Ιουλίου 1975 (υπόθεση 20/75, Gaetano d'Amico, Recueil 1975, σ. 891) και της 27ης Μαΐου 1982 (υπόθεση 227/81, Aubin κατά Unedic-Assedic, (Συλλογή 1982, σ. 1991).

Η γαλλική κυβέρνηση επικαλείται επίσης το γεγονός ότι η καταβολή της παροχής διακόπτεται την ημέρα κατά την οποία ο δικαιούχος θα ανεύρει μια επαγγελματική ή μη δραστηριότητα, πράγμα που δεν αποκλείεται στην περίπτωση των συντάξεων γήρατος. Από τα χαρακτηριστικά του συστήματος εξασφαλίσεως πόρων προκύπτει ότι το σύστημα αυτό αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του συστήματος παροχών ανεργίας και δεν συνιστά παρά απλή παραλλαγή του. Αντίθετα, οι διατάξεις που αναφέρονται στη μη σώρευση των παροχών γήρατος, αναπηρίας και θανάτου, καθώς και η σχετική νομολογία του Δικαστηρίου, δεν έχουν εφαρμογή λόγω του ότι περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο 3 του κανονισμού 1408/71, ενώ οι διατάξεις περί ανεργίας περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο 6 και δεν προβλέπουν κανένα κανόνα που να επιβάλλει τη σώρευση των παροχών. Αντίθετα, οι διατάξεις αυτές αποκλείουν τη σώρευση των παροχών αυτών προσφέροντας στον εργαζόμενο την επιλογή είτε να υπαχθεί στο σύστημα παροχών ανεργίας του κράτους της τελευταίας αποσχολήσεώς του, είτε να διεκδικήσει τις παροχές του κράτους της κατοικίας του.

Τέλος, προβάλλει ότι, σε περίπτωση σωρεύσεως μιας παροχής ανεργίας με παροχές που χορηγούνται δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους, το κοινοτικό δίκαιο δεν αντιτίθεται προς τις ρήτρες μειώσεως, αναστολής ή καταργήσεως που προβλέπονται από τη νομοθεσία κράτους μέλους, όπως προκύπτει από τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 12, παράγραφος 2, μόνες εφαρμοστέες στην προκειμένη περίπτωση, πράγμα που και το Δικαστήριο αναγνώρισε πρόσφατα.

Πρέπει, επομένως, το Δικαστήριο να κρίνει ότι το άρθρο 46 του κανονισμού 1408/71 δεν έχει εφαρμογή στον τομέα των παροχών ανεργίας, που περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο 6 του εν λόγω κανονισμού και ότι, τόσο από τη νομολογία του Δικαστηρίου στον τομέα σωρεύσεως παροχών ανεργίας, όσο και από το άρθρο 12, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, που αφορά τη σώρευση παροχών διαφορετικής φύσεως, όπως έχει ερμηνευτεί από το Δικαστήριο,

προκύπτει ότι ένα κράτος μέλος δικαιούται να εφαρμόσει τις εθνικές του διατάξεις περί μη σωρεύσεως των παροχών σε κοινοτικό υπήκοο δικαιούχο συντάξεως, η οποία καταβάλλεται από τις υπηρεσίες κράτους μέλους, και που απολαύει της εξασφαλίσεως πόρων εντός άλλου κράτους μέλους.

3. Παρατηρήσεις της ιταλικής κυβερνήσεως

Η *ιταλική κυβέρνηση*, αντίθετα, προτείνει να δοθεί καταφατική απάντηση στο ερώτημα που υποβλήθηκε, για το λόγο ότι πρέπει να γίνει δεκτή η ερμηνεία του κανονισμού 1408/71 που ευνοεί το διακινούμενο εργαζόμενο, όπως έχει διαμορφωθεί με τη νομολογία του Δικαστηρίου. Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί οριστικά επί του ζητήματος της αυστηρής εφαρμογής των μέτρων περί μη σωρεύσεως ερμηνεύοντας τις διατάξεις του κανονισμού 1408/71 υπό το πνεύμα και μέσα στα όρια που θέτουν σε εφαρμογή τους στόχους οι οποίοι έχουν καθοριστεί με τη συνθήκη, ιδίως αυτούς που περιλαμβάνονται στο άρθρο 51, στοιχεία α και 6. Έκρινε, κυρίως, ότι αν η εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας ήταν λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη του συστήματος συνυπολογισμού και αναλογικού επιμερισμού, όπως προβλέπεται από το άρθρο 46 αναλογικού επιμερισμού, όπως προβλέπεται από το άρθρο 46, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, θα έπρεπε, αντίθετα, να εφαρμοστεί το τελευταίο αυτό σύστημα (απόφαση της 14ης Μαρτίου 1978, υπόθεση 98/77, Scharp, Recueil 1978, σ. 707). Οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται να μειωθούν οι παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως που προσδιορίζονται βάσει των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 46 καθορίζονται με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, η δε εφαρμογή τους έχει περιοριστεί από το Δικαστήριο στη μόνη περίπτωση όπου η προσφυγή στο σύστημα συνυπολογισμού των περιόδων ασφαλίσεως είναι αναγκαία για την κτήση του δικαιώματος επί των παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως. Σε οποιαδήποτε άλλη διαφορετική υπόθεση, η μείωση λόγω μη σωρεύσεως που προβλέπεται με τον κανόνα αυτόν είναι ασυμβίβαστη με το άρθρο 51 της συνθήκης. Επομένως, μέτρα μειώσεως των παροχών δεν επιτρέπονται ούτε δυνάμει του άρθρου 46, παράγραφος 2, ούτε δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71. Κατά συνέπεια, στο ερώτημα που έχει υποβληθεί, το Δικαστήριο πρέπει να απαντήσει καταφατικά.

4. Παρατηρήσεις της Επιτροπής

Η *Επιτροπή* είναι της γνώμης ότι δεν μπορεί, καταρχήν, να αποκλειστεί η εφαρμογή του κανονισμού 1408/71 ως προς τις γαλλικές διατάξεις που αφορούν το επίδομα εξασφαλίσεως πόρων, παρ' όλον ότι είναι συμβατικής φύσεως, διότι καλύπτονται από τη δήλωση της γαλλικής κυβερνήσεως, η οποία έγινε σύμφωνα με το άρθρο 1, περίπτωση ι) του εν λόγω κανονισμού, με έγγραφο της 23ης Μαρτίου 1972 (JO L 90 της 6. 4. 1973, σ. 1). Πάντως, και η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η εκκαθάριση ενός επιδόματος εξασφαλίσεως πόρων, όπως το προβλεπόμενο στο πλαίσιο του γαλλικού συστήματος πρόωρης συνταξιοδοτήσεως, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 46 του κανονισμού 1408/71.

Ούτε οι διατάξεις που αφορούν τις παροχές γήρατος (άρθρα 44 μέχρι 51 του κανονισμού 1408/71) ούτε εκείνες που αφορούν τις παροχές ανεργίας (άρθρα 67 μέχρι 71 του εν λόγω κανονισμού) είναι πρόσφορες για να ληφθεί υπόψη η ιδιαίτερη φύση παροχών όπως το επίδομα εξασφαλίσεως πόρων. Οι διατάξεις αυτές έχουν θεσπιστεί με βάση την παραδοσιακή αντίληψη των παροχών που ρυθμίζονται και οι κανόνες που θεσπίζονται επί της βάσεως αυτής δεν είναι πλήρως προσαρμοσμένοι. Για το λόγο αυτόν, η Επιτροπή είχε προτείνει στο Συμβούλιο ειδικούς κανόνες συντονισμού που αφορούσαν το σύστημα πρόωρης συνταξιοδοτήσεως (JO C 169 της 9. 7. 1980, σ. 22).

Αφενός, η εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν τη συντονισμένη εκκαθάριση των παροχών γήρατος μπορούσε να καταλήξει στην αλλοίωση των παροχών που χορηγούνται σε σχέση με την εξασφάλιση πόρων, όπως έχουν προβλεφθεί και ρυθμιστεί από τις εθνικές διατάξεις, ως επέκταση της ασφαλίσεως ανεργίας, κυρίως όσον αφορά την εξασθένιση της σχέσεως μεταξύ του ύψους των επιδομάτων που πραγματικά χορηγούνται και εκείνου των πόρων, των οποίων η εξασφάλιση είχε επιδιωχθεί, και τη στάθμιση παροχών διαφορετικής φύσεως. Θά πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη πρακτικοί λόγοι, όπως η σχετικά μικρή διάρκεια των επιδομάτων εξασφαλίσεως πόρων που χορηγούνται μόνο μέχρι την εκκαθάριση των καθαυτό παροχών γήρατος.

Αφετέρου, η εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν τις παροχές ανεργίας προϋποθέτει στενή σχέση μεταξύ της χορηγήσεως των εν λόγω παροχών και του ότι ο ενδιαφερόμενος ευρίσκεται στη διάθεση της αγοράς εργασίας του αρμόδιου κράτους, ενώ το σύστημα εξασφαλίσεως πόρων αποβλέπει στο να κρατήσει τους δικαιούχους εκτός της αγοράς εργασίας. Επομένως, τίποτε δεν θα δικαιολογούσε τη διατήρηση, για τους δικαιούχους αυτούς, των προϋποθέσεων κατοικίας από τις οποίες να εξαρτάται η χορήγηση των παροχών ανεργίας.

Όσον αφορά τη σώρευση του επιδόματος εξασφαλίσεως πόρων σε ένα κράτος μέλος και της συντάξεως γήρατος που έχει αποκτηθεί σε άλλο κράτος μέλος, η Επιτροπή προβάλλει ότι το άρθρο 46, σε συνδυασμό με το άρθρο 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71, έχει αποκλειστικά θεσπιστεί για να ρυθμίζει την περίπτωση παροχών της ίδιας φύσεως, κυρίως τις συντάξεις γήρατος ή αναπηρίας. Προβάλλει ότι το δικαστήριο έχει ερμηνεύσει ευρέως την έννοια των παροχών της ίδιας φύσεως, αλλά ότι οι δυνατότητες ερμηνείας επιβάλλουν την ύπαρξη ικανοποιητικού βαθμού συγκρίσεως μεταξύ των παροχών των οποίων η πληρωμή πρόκειται να συνδυαστεί. Στην προκειμένη περίπτωση, η δυνατότητα αυτή συγκρίσεως δεν υπάρχει.

Όσον αφορά το άρθρο 51 της συνθήκης ΕΟΚ, η Επιτροπή έχει τη γνώμη ότι το κοινοτικό δίκαιο δεν αποκλείει τη δυνατότητα για τα κράτη μέλη να λάβουν υπόψη τις παροχές, που οφείλονται στους ενδιαφερομένους σε άλλα κράτη μέλη, για την εφαρμογή των δικών τους διατάξεων, περί μη σωρεύσεως όπως για τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων χορηγήσεως, διατηρήσεως, εκπτώσεως ή αναστολής του δικαιώματος επί των παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως. Επομένως, οι προϋποθέσεις αυτές εφαρμόζονται χωρίς διάκριση στους υπηκόους όλων των κρατών μελών. Ο κανόνας που θεσπίζεται με το άρθρο 38 του κανονισμού περί του συστήματος ειδικών επιδομάτων στους ανέργους μισθωτούς άνω τω 60 ετών, βάσει του οποίου το επίδομα εξασφαλίσεως πόρων έχει μειωθεί κατ' αναλογία των παροχών γήρατος, εφαρμόζεται κατά τον ίδιο τρόπο στους γάλλους υπηκόους που ευρίσκονται στην ίδια κατάσταση, και από τη χορηγούμενη παροχή δεν θα αφαιρείται ποσό μεγαλύτερο από το ποσό της αλλοδαπής παροχής λόγω της οποίας διενεργείται η μείωση. Επομένως, δεν υπάρχουν στην προκειμένη περίπτωση διακρίσεις.

Βάσει των προηγουμένων σκέψεων, η Επιτροπή προτείνει, στο ερώτημα που έχει υποβληθεί, να δοθεί η απάντηση ότι η εκκαθάριση ενός επιδόματος εξασφαλίσεως πόρων όπως αυτό που προβλέπεται στο πλαίσιο του γαλλικού συστήματος ασφαλίσεως ανεργίας δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 46 του κανονισμού 1408/71.

III — Σύνοψη των γραπτών παρατηρήσεων που κατατέθηκαν εις απάντηση των ερωτημάτων που έθεσε το Δικαστήριο

Το Δικαστήριο ζήτησε και η *Επιτροπή* κατέθεσε ένα συστηματικό πίνακα των συστημάτων πρόωρης συνταξιοδοτήσεως που ισχύουν στα κράτη μέλη και υπέβαλε συγκριτική κατάσταση των συστημάτων πρόωρης συνταξιοδοτήσεως και ασφαλίσεως γήρατος. Βάσει της έρευνας αυτής καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα συστήματα πρόωρης συνταξιοδοτήσεως διακρίνονται από τα συστήματα ασφαλίσεως ανεργίας από το γεγονός ότι δεν απαιτείται από τους δικαιούχους, ως προϋπόθεση, να ευρίσκονται στη διάθεση της αγοράς εργασίας, όπως συμβαίνει για τη χορήγηση των συνήθων επιδομάτων ανεργίας, επειδή ο καθαυτό σκοπός της χορηγήσεως πρόωρης συνταξιοδοτήσεως είναι η απομάκρυνσή τους από την αγορά της εργασίας. Επιπλέον, κατά την άποψη της επιτροπής, τα συστήματα αυτά διακρίνονται επίσης από τις παροχές της ασφαλίσεως γήρατος από πολλά χαρακτηριστικά, επί παραδείγματι, από τον πρόσκαιρο και συγκυριακό χαρακτήρα τους, τη σώρευση του ποσού των παροχών και τη χρηματοδότητή τους, εκτός από την περίπτωση της πρόωρης συνταξιοδοτήσεως λόγω αποχωρήσεως που έχει θεσπιστεί στο Βέλγιο.

Η *γαλλική κυβέρνηση* υπέβαλε στο Δικαστήριο τα κείμενα που αφορούν το γαλλικό σύστημα πρόωρης συνταξιοδοτήσεως που εφαρμόζονται στην προκειμένη περίπτωση.

IV — Προφορική διαδικασία

Η εναγόμενη στην κύρια υπόθεση, η γαλλική κυβέρνηση η ιταλική κυβέρνηση και η Επιτροπή ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους κατά τη συνεδρίαση της 20ής Απριλίου 1983. Όσον αφορά το ζήτημα αν οι δικαιούχοι του συστήματος εξασφαλίσως πόρων πρέπει να ευρίσκονται στη διάθεση της αγοράς εργασίας, οι εκπρόσωποι της εναγομένης στην κύρια δίκη, η γαλλική κυβέρνηση και η Επιτροπή διευκρίνισαν ότι οι εν λόγω δικαιούχοι πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι ως άνεργοι σε πίνακα του Agence nationale pour l'emploi, αλλά απαλλάσσονται από την υποχρεωτική εμφάνιση, δεν υπέχουν την υποχρέωση να αποδεχθούν μια θέση επί ποινή απωλείας της αποζημιώσεως για την οποία πρόκειται και σε εθνικό επίπεδο δεν θεωρούνται στατιστικά ως άνεργοι.

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 18ης Μαΐου 1983.

Σκεπτικό

1 Με διάταξη της 2ας Ιουνίου 1982, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 24 Ιουνίου ίδιου έτους, το Tribunal de grande instance της Λυών υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 46 του κανονισμού 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73) καθώς και ως προς την ερμηνεία του άρθρου 51 της συνθήκης ΕΟΚ.

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Biagio Valentini και τη Association pour l'emploi dans l'industrie et le commerce (Ένωση για την απασχόληση στη βιομηχανία και το εμπόριο) (ASSEDIC) της Λυών.

3 Ο Valentini, ιταλός υπήκοος, εργάστηκε στην Ιταλία μέχρι το 1957 και υπό την ιδιότητα αυτή απολαύει εκεί από ηλικίας 60 ετών, δηλαδή από το 1974, συντάξεως γήρατος που απέκτησε κατόπιν καταβολής εισφορών, η οποία ανέρχεται σε 15 FF ημερησίως και χορηγείται από το Istituto nazionale per la previdenza sociale (Εθνικό Ίδρυμα Κοινωνικής Πρόνοιας) (INPS).

4 Ο Valentini, εν συνεχεία, εργάστηκε στη Γαλλία από το 1963 μέχρι το 1977 και υπό την ιδιότητα αυτή εισπράττει εκεί από ηλικίας 63 ετών, δηλαδή μόλις έπαυσε να εργάζεται ως μισθωτός το 1977, επιδόματα βάσει της «εξασφαλίσεως πόρων λόγω παραιτήσεως.

5 Η «εξασφάλιση πόρων λόγω παραιτήσεως» θεσπίστηκε στη Γαλλία για μια προσωρινή περίοδο με την εθνική διεπαγγελματική συμφωνία της 13ης Ιουνίου 1977, η οποία συμπλήρωσε και τροποποίησε την εθνική διεπαγγελματική συμφωνία της 27ης Μαρτίου 1972 περί της «εξασφαλίσεως πόρων λόγω απολύσεως» και η οποία είχε συμπληρώσει τον κανονισμό που προσαρτήθηκε στη σύμβαση της 31ης Δεκεμβρίου 1958, περί θεσπίσεως του εθνικού διεπαγγελματικού συστήματος ασφαλίσεως ανεργίας και πηγάζει από το άρθρο L 351-5 του γαλλικού Code du travail (κώδικας εργατικού δηκαίου). Το σύστημα αυτό διοικείται από ASSEDIC, οι οποίες διαχειρίζονται και τα ταμεία του συστήματος και έχουν ενταχθεί στην ομοσπονδιακή Union interprofessionnelle pour l'emploi dans l'industrie et le commerce (UNEDIC).

6 Τα επιδόματα που καταβάλλονται βάσει της «εξασφαλίσεως πόρων» χορηγούνται στους εργαζομένους ηλικίας άνω των 60 ετών που παραιτούνται, υπό την προϋπόθεση να έχουν συμμετάσχει επί δεκαετία σ' ένα σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως μισθωτών λόγω δραστηριότητας που ασκούσαν στο πεδίο εφαρμογής του συστήματος ασφαλίσεως ανεργίας και να δικαιολογούν κανονικά την απασχόλησή τους επό ένα συνεχές έτος σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις κατά τα 5 έτη που προηγούνται της παραιτήσεως.

7 Τα επιδόματα αυτά αντιπροσωπεύουν ημερήσιο ποσό ίσο προς τα 70 % του μέσου ημερομισθίου των τριών τελευταίων ετών απασχολήσεως. Πάντως, μπορούν να μειωθούν κατ' εφαρμογή του άρθρου 38 του προσθέματος της 13ης Ιουνίου 1977 στο παράρτημα του κανονισμού περί του συστήματος ειδικών επιδομάτων για τους ανέργους μισθωτούς άνω των 60 ετών. Η διάταξη αυτή, που περιλαμβάνεται στην προαναφερόμενη εθνική διεπαγελματική συμφωνία της 13ης Ιουνίου 1977, αποβλέπει στο να περιορίσει τα οικεία επιδόματα «ώστε προστιθέμενο στις παροχές γήρατος που αντιστοιχούν σε μία ημέρα, το ποσό των δύο παροχών να αντιπροσωπεύει, κατ' ανώτατο όριο, 70 % του ημερομισθίου αναφοράς».

8 Η ASSEDIC της Λυών χορήγησε στον Valentin τα επιδόματα «εξασφαλίσεως πόρων», για τα οποία συγκέντρωνε τις προϋποθέσεις αποκλειστικά βάσει της εργασίας του στη Γαλλία. Πάντως, η ASSEDIC αφαίρεσε από το ημερήσιο ποσό που του καταβάλλει, το ποσό των 15 FF ημερησίως της ιταλικής συντάξεως γήρατος, ώστε το σύνολο των παροχών να μην υπερβαίνει το όριο του 70 % του προηγουμένου ημερομισθίου.

9 Ο Valentini προσέφυγε κατά του εν λόγω τρόπου υπολογισμού ενώπιον του Tribunal de grande instance της Λυών, το οποίο αποφάσισε να αναστείλει την έκδοση οριστικής αποφάσεως:

«μέχρις ότου το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ερμηνεύοντας το άρθρο 46 του κανονισμού αριθ. 1408/71, της 14ης Ιουνίου 1971, και το άρθρο 51 της συνθήκης της Ρώμης, κρίνει αν, κατ' εφαρμογή των κειμένων αυτών, ένας εργαζόμενος, ιταλός υπήκοος, κάτοικος Γαλλίας, δικαιούχος συντάξεως γήρατος παρεχόμενης από την Ιταλία από της συμπληρώσεως του 60ού έτους της ηλικίας του, και ο οποίος απολαύει στη Γαλλία της εξασφαλίσεως πόρων ίσων προς τα 70 % του ημερομισθίου του, όπως αυτό προβλέπεται στο πρόσθεμα της 13ης Ιουνίου 1977 του παραρτήματος του κανονισμού περί του συστήματος χορηγήσεως επιδομάτων στους ανέργους μισθωτούς, μπορεί να διεκδικήσει τη σώρευση της ιταλικής συντάξεως με το γαλλικό επίδομα των 70 % του ημερομισθίου του, ή αν, αντιθέτως, ο γαλλικός οργανισμός ASSEDIC, που του χορηγεί το επίδομα αυτό, δικαιούται να αφαιρέσει από το ποσό του εν λόγω επιδόματος τα καταβαλλόμενα από τον ιταλικό οργανισμό ποσά».

10 Από τη διάταξη του εθνικού δικαστηρίου προκύπτει ότι το ερώτημα που υποβλήθηκε αποβλέπει ουσιαστικά στο να διευκρινιστεί αν οι παροχές, όπως τα επιδόματα βάσει της «εξασφαλίσεως πόρων λόγω παραιτήσεως» που προβλέπονται από τις σχετικές γαλλικές διατάξεις, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του

άρθρου 46 του κανονισμού 1408/71, ώστε να αποκλείεται η εφαρμογή των εθνικών διατάξεων περί μη σωρεύσεως. Ακριβέστερα, το ερώτημα αποτελείται από δύο σκέλη: το πρώτο, αποβλέπει στο να διευκρινιστεί αν ένα επίδομα όπως το χορηγούμενο βάσει της «εξασφαλίσεως πόρων» είναι της ίδιας φύσεως με τη σύνταξη γήρατος κατά την έννοια του εν λόγω κανονισμού, το δε δεύτερο αποβλέπει στο να διευκρινιστεί αν, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των σχετικών παροχών και το άρθρο 51 της συνθήκης ΕΟΚ, μπορούν να εφαρμοστούν εθνικές ή κοινοτικές ρήτρες περί μη σωρεύσεως.

11 Όσον αφορά την απάντηση στο πρώτο σκέλος του ερωτήματος, η εναγόμενη στην κύρια δίκη, καθώς και η γαλλική κυβέρνηση και η Επιτροπή παρατηρούν ότι επιδόματα όπως αυτά τα οποία αφορά η «εξασφάλιση πόρων λόγω παραιτήσεως» στη Γαλλία, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως παροχές γήρατος, είτε επειδή πρόκειται για παροχές ανεργίας, όπως υποστηρίζουν η ASSEDIC της Λυών και η γαλλική κυβέρνηση, είτε επειδή πρόκειται για παροχές ιδιαίτερου τύπου που δεν προβλέπονται μέχρι σήμερα από τον κανονισμό 1408/71, ώστε οι παροχές αυτές δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι είναι της «ίδιας φύσεως» με εκείνες της συντάξεως γήρατος, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή.

12 Αντίθετα, η ιταλική κυβέρνηση υποστηρίζει ότι παροχές όπως οι επίδικες πρέπει να θεωρούνται ότι είναι της «ίδιας φύσεως» με τις παροχές γήρατος, αν ληφθεί υπόψη το σύνολο των συστατικών τους στοιχείων, κυρίως δε το στοιχείο της ηλικίας.

13 Κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, οι παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως, ανεξάρτητα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των διαφόρων εθνικών νομοθεσιών, πρέπει να θεωρούνται ότι είναι της ίδιας φύσεως όταν το αντικείμενό τους και ο σκοπός τους, καθώς και η βάση υπολογισμού τους και οι προϋποθέσεις χορηγήσεώς τους είναι όμοιες. Αντίθετα, δεν πρέπει να θεωρούνται ως συστατικά στοιχεία για την κατάταξη των παροχών χαρακτηριστικά που είναι μόνο τυπικά.

14 Σχετικά, πρέπει να σημειωθεί ότι οι παροχές γήρατος που αφορούν τα άρθρα 4, παράγραφος 1, στοιχείο γ, και 46 του κανονισμού 1408/71 χαρακτηρίζονται ουσιαστικά από το ότι αποβλέπουν στο να εξασφαλίσουν τα μέσα συντηρήσεως των προσώπων που παύουν να απασχολούνται, όταν συμπληρώσουν ορισμένη ηλικία και δεν είναι πλέον υποχρεωμένοι να ευρίσκονται στη διάθεση της υπη-

ρεσίας απασχολήσεως. Εξάλλου, το σύστημα του συνυπολογισμού και του αναλογικού επιμερισμού των παροχών που προβλέπει το άρθρο 46 στηρίζεται στο γεγονός ότι οι παροχές αυτές κανονικά χρηματοδοτούνται και αποκτώνται βάσει ιδίων εισφορών των δικαιούχων και υπολογίζονται σε συνάρτηση με τη διάρκεια της υπαγωγής τους στο εν λόγω σύστημα ασφαλίσεως.

15 Εξάλλου, αυτό προκύπτει από το σύνολο των διατάξεων του κεφαλαίου 3 του τίτλου III του κανονισμού 1408/71, ιδίως δε από το άρθρο 45 και τους σκοπούς που αναφέρονται στην έκτη αιτιολογική σκέψη, κατά την οποία οι στόχοι του εν λόγω κανονισμού «πρέπει να επιτευχθούν ιδίως με τον συνυπολογισμό όλων των περιόδων που λαμβάνονται υπόψη από τις διάφορες εθνικές νομοθεσίες για τη γένεση και τη διατήρηση του δικαιώματος παροχών, καθώς επίσης και για τον υπολογισμό του ύψους αυτών» και στην όγδοη αιτιολογική σκέψη, η οποία αναφέρεται ρητώς στις παροχές γήρατος που έχουν αποκτηθεί σε διάφορα κράτη μέλη βάσει περιόδων ασφαλίσεως.

16 Επομένως, αν και παροχές όπως οι επίδικες εμφανίζουν ορισμένες ομοιότητες με τις παροχές γήρατος όσον αφορά το αντικείμενό τους και το σκοπό τους, δηλαδή, κυρίως να εξασφαλίσουν τα μέσα συντηρήσεως των προσώπων που έχουν συμπληρώσει ορισμένη ηλικία, πάντως διαφέρουν από αυτές σαφώς, δεδομένων των προϋποθέσεων χορηγήσεώς τους και της βάσεως υπολογισμού τους αν ληφθεί υπόψη το σύστημα συνυπολογισμού και αναλογικού επιμερισμού που αποτελεί τη βάση του κανονισμού 1408/71.

17 Διαφέρουν επίσης από τις παροχές γήρατος κατά το μέτρο που επιδιώκουν ένα στόχο που συνδέεται με την πολιτική απασχολήσεως, υπό την έννοια ότι συμβάλλουν στο να ελευθερώνονται θέσεις εργασίας, οι οποίες είναι κατειλημμένες από μισθωτούς που πλησιάζουν προς τη συνταξιοδότηση προς όφελος νεώτερων προσώπων χωρίς απασχόληση, στόχο που εμφανίστηκε μετά τη θέση σε ισχύ του κανονισμού 1408/71, σε συσχετισμό προς την οικονομική κρίση που πλήττει την Κοινότητα από μερικά έτη.

18 Πρέπει, εξάλλου, να παρατηρηθεί ότι η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο πρόταση που αποβλέπει στη συμπλήρωση του κανονισμού 1408/71, προκειμένου να ληφθούν υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά παροχών όπως οι επίδικες.

19 Επομένως, οι επίδικες παροχές δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι είναι της ίδιας φύσεως με τις παροχές γήρατος που αναφέρει το άρθρο 46 του κανονισμού 1408/71.

20 Ως προς το δεύτερο σκέλος του ερωτήματος που αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής των εθνικών ρητρών περί μη σωρεύσεως πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά το άρθρο 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 οι διατάξεις περί μειώσεως, αναστολής ή καταργήσεως, που προβλέπονται από τη νομοθεσία κράτους μέλους σε περίπτωση σωρεύσεως δύο ή περισσοτέρων παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως, ισχύουν έναντι του δικαιούχου, ακόμη και αν πρόκειται για παροχές που έχουν κτηθεί βάσει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους, εφόσον οι παροχές αυτές δεν είναι παροχές αναπηρίας, γήρατος, θανάτου ή επαγγελματικής ασθένειας της ίδιας φύσεως.

21 Υπό τις προϋποθέσεις αυτές παρέλκει η εξέταση του ζητήματος ποιες είναι οι εφαρμοστέες διατάξεις περί μη σωρεύσεως στην περίπτωση κατά την οποία οι επίδικες παροχές είναι της ίδιας φύσεως με τις παροχές γήρατος κατά την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 1408/71.

22 Εξάλλου, όσον αφορά την πρώτη περίοδο της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου 12, πρέπει να διαπιστωθεί ότι συμβιβάζεται με το άρθρο 51 της συνθήκης, το οποίο δεν απαγορεύει την εφαρμογή εθνικών κανόνων περί μη σωρεύσεως στην περίπτωση κατά την οποία παροχές — όπως οι επίδικες — δεν είναι της ίδιας φύσεως με τις παροχές αναπηρίας, γήρατος, θανάτου ή επαγγελματικής ασθένειας κατά την έννοια του κανονισμού 1408/71. Εφόσον οι εθνικοί κανόνες περί μη σωρεύσεως εφαρμόζονται κατά τρόπο ομοιόμορφο στους υπηκόους όλων των κρατών μελών χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ιθαγένειά τους, δεν υφίσταται διάκριση κατά την έννοια του άρθρου 48 της συνθήκης ΕΟΚ.

23 Στο ερώτημα που έχει υποβληθεί προσήκει, επομένως, η απάντηση ότι παροχές όπως τα επιδόματα βάσει της «εξασφαλίσεως πόρων λόγω παραιτήσεως» που προβλέπονται από τις σχετικές γαλλικές διατάξεις δεν εμπίπτουν στο άρθρο 46 του κανονισμού 1408/71, και ότι σε περίπτωση σωρεύσεως των παροχών αυτών με συντάξεις γήρατος άλλων κρατών μελών το κοινοτικό δίκαιο δεν εμποδίζει την εφαρμογή εθνικών κανόνων περί μη σωρεύσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

24 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η γαλλική κυβέρνηση, η ιταλική κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Διά ταύτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με διάταξη της 2ας Ιουνίου 1982, το Tribunal de grande instance, αποφαίνεται:

Παροχές όπως τα επιδόματα βάσει της «εξασφαλίσεως πόρων λόγω παραιτήσεως» που προβλέπονται από τις σχετικές γαλλικές διατάξεις δεν εμπίπτουν στο άρθρο 46 του κανονισμού 1408/71 και σε περίπτωση σωρεύσεως των παροχών αυτών με συντάξεις γήρατος άλλων κρατών μελών, το κοινοτικό δίκαιο δεν εμποδίζει την εφαρμογή εθνικών κανόνων περί μη σωρεύσεως.

	Mertens de Wilmars	Pescatore	O'Keeffe
Everling	Mackenzie Stuart	Bosco	Koopmans
Due	Bahlmann	Galmot	Κακούρης

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 5 Ιουλίου 1983.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars